

Premi 2023

BARBARA H. WEIL

STUDIO
WEIL

What if, If only, If this goes on

ART PER AL CANVI

Exposició comissariada per Aina Pomar Cloquell

07/09 - 22/10/2023

Erola Arcalis, Mar Guerrero, Xim Llompart, Trevor Lloyd-Morgan, Florence de L'Olivier, Jazmin Luna, Magdalena Puigserver

Com es construeix una història de ciència-ficció?

Des de la cultura popular probablement recorreríem a l'espai exterior, a les galàxies i els planetes i als viatges interplanetaris (i tal vegada temporals) per a començar a respondre a aquesta pregunta. Dins un vessant més literari i històric l'imaginari de la ciència-ficció sol orbitar entorn d'un futur més o menys distant, a vegades utòpic, a altres distòpic, però sovint postapocalíptic.

Octavia E. Butler va mencionar en diverses ocasions que les seves novel·les podrien ser faules moralitzadores, narracions sobre què podria passar en un futur si continuem habitant el món tal com ho feim ara. A ella i a autors com Isaac Asimov o Robert A. Heinlein se'ls ha atribuït la categorització de les històries de ciència-ficció en tres possibles temàtiques: "What if, If only, If this goes on".

Tot i que aquesta perspectiva col·loca el gènere amb la mirada dirigida al futur, és des del present on s'observa i mesura el context per reaccionar-hi a través de ficcions. En una entrevista per a la BBC JG Ballard responia al plantejament sobre què és un escriptor de ciència-ficció identificant-lo com "*algú que respon a un determinat conjunt de canvis al seu voltant, i crec que són el tipus de canvis dels quals jo parlo, no tots temibles. La ciència ens ha portat una enorme cornucòpia de possibilitats, entusiasmes, interessos i, al mateix temps, ens ha portat perills potencials. El meu treball consisteix a respondre al món en el qual visc i*

considero que la ciència i la tecnologia són els factors transformadors."¹

Sigui amb naus espacials, invasions extraterrestres, noves perspectives de gènere interplanetàries, inundacions devastadores o ètiques cibernètiques, sembla que la ciència-ficció troba el seu marc d'existència en la temporalitat i en la nostra relació amb l'entorn immediat. Al cap i a la fi, pràcticament tots els autors d'aquest gènere condueixen una anàlisi sobre com els humans ens relacionam amb el món i amb les eines que tenim per mediar amb aquest, ja sigui a través de la tecnologia, l'ètica, la ciència o la política. Eines adquirides en el passat, usades en el present i amb potencial per afectar el futur.

Temporalitats diverses i el treball amb els grans elements que conformen la vida a la Terra tal com la coneixem conflueixen a Studio Weil. Les artistes finalistes del 'Premi Barbara H Weil 2023. Art per al Canvi' plantegen diferents relacions temporals amb la llum, l'aigua, la terra, l'aire, la vegetació, la vida animal, oferint múltiples possibilitats per a desenvolupar una història de ciència-ficció.

Trevor Lloyd-Morgan se centra en el seu espai immediat, en els elements que es troben en el seu entorn en el moment present. Les oliveres que envolten el seu estudi a la Serra de Tramuntana són observadores centenàries de la vida en aquest arxipèlag. Mirant amunt cap als puigs més alts i a baix cap a la mar, encapsulen el temps.

1 Fragment de l'entrevista de Mavis Nicholson's a J.G. Ballard, Good Afternoon [07/04/77] (1977), Thames Television.

Hi ha un cert lligam amb el que Florence de l'Olivier descriu com anhel ancestral a l'hora d'identificar una intenció que acompanyi el seu projecte *Boden*. La relació poc probable entre el disseny de moda, Eladio Carrión & Bad Bunny, la fabricació de bioplàstic i la materialitat del sòl es troben en aquesta dansa entre cos i objectes trobats que conformen una oda a l'arrelament amb la terra (Terra).

Una manera d'estar present i connectant a la vegada amb el passat de la que ens fa partícips Jazmin Luna. La intenció final de l'artista és posar en pausa la mirada i el temps de l'espectador, convidar-lo a aturar-se davant les pintures i observar-les de manera sensorial. L'aigua que omple l'obra gairebé monumental *La Platja dels Morts* sembla desbordar els límits del format, d'una manera intencionada.

En l'obra d'aquestes tres artistes trobam un lligam amb elements arrelats al passat, que d'alguna manera ens transcendeixen. En una narrativa ficcionada seguirien les petjades d'autores amb un vessant antropològic com Ursula K. Leguin, Michael Bishop o Chad Oliver, amb una certa connexió amb elements ancestrals i un aprofundiment en relacions intergeneracionals.

El diàleg entre les generacions passades i les presents es manifesta de manera directa i indirecta en l'exposició a través de diverses obres, deixant la porta oberta a potencials converses sobre com les generacions futures afrontaran les conseqüències del canvi climàtic. Jazmin Luna també presenta el tríptic *Figueres 3*, que connecta de nou amb la terra, un homenatge als avis de l'artista a través de fines línies sobre seda.

Per la seva banda, Erola Arcalís revisita l'hort del seu besavi a l'obra *Sa Tanca*, examinant de manera curiosa la vegetació que conviu amb els objectes recol·lectats fa dècades. Què ens pot desvelar l'arqueologia poètica d'aquest espai detingut en el temps? El film apunta a una reflexió sobre com podem interpretar el passat des del present, i en aquesta línia ens porta a demanar-nos quins vestigis del nostre present transcendiran el nostre futur, quines seran les runes d'un altre temps?

Multiplicitat de temps i espais conviuen en les obres de Mar Guerrero, Xim Llompart i Magdalena Puigserver. Aquesta darrera artista planteja una narrativa del

desastre des d'una estètica deslligada precisament de la catàstrofe. En un símil literari, podríem dir que l'obra s'ubica dins el gènere del clima-ficció (cli-fi), evidenciant de forma càndida i accelerada la problemàtica de l'escalfament global. La naturalesa efímera de l'espelma dóna forma a l'os polar com a víctima visible del desglaç dels pols.

L'obra *Las nubes de Venus* de Xim Llompart imagina els canvis lumínics que podria patir la Terra arran de canvis atmosfèrics causats pel canvi climàtic. Segons alguns científics, la llum que experimentam actualment no és la mateixa en la qual viuran les generacions futures, ja que pot anar progressivament assemblant-se a la que es veu avui dia a Venus.

Per concloure el viatge planetari, Mar Guerrero presenta el film *Desde Marte*, que indaga en el passat, present i futur de l'aigua a través d'una narrativa multitemporal amb el desert d'Atacama com escenari principal. La combinació de documental i ficció del film, influenciada per la novel·la de ciència-ficció primerenca *Desde Jupiter*, de Francisco Miralles, és també palpable a *Un viaje eterno*. L'obra escultòrica relaciona la manipulació genètica amb l'evolució natural del ca, i aporta una reflexió sobre l'obsolescència dels recursos i el reciclatge d'aquests, influenciada per la lectura de Donna Haraway i *The Voices of time* de JG Ballard.

L'exposició, per tant, proposa diversos recorreguts que s'entrellacen els uns mab els altres. L'espectador, com a agent de canvi, aporta la seva pròpia lectura i subjectivitats al que interpretam com 'Art per al Canvi'. D'altra banda, hi ha la lectura creuada per les diferents temporalitats, un joc de temps i perspectives que miren al futur. Tal vegada l'opció més estimulante és la d'entrar a l'exposició amb la intenció de crear una història de ciència-ficció pròpia. I com a rerefons, sempre resta l'opció de dialogar amb les obres plantejant-se: *What if, If only, If this goes on.*

